

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Кафедра фінансів, грошового обігу та кредиту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПП 1.2.2.06 ФІСКАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У
ПОДАТКОВО-МИТНІЙ СФЕРІ**

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Економічний факультет

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Фіскальна безпека та управління ризиками у податково-митній сфері» для студентів освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (освітньо-професійна програма «Митна справа та фіскальне адміністрування»).

Розробник: Петик Марта Ігорівна, *доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту, кандидат економічних наук, доцент.*

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту.

Протокол від “31” серпня 2023 року № 3

Завідувач кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту

Михайло КРУПКА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування»	Нормативна
	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	
Модулів – 1	Освітній рівень: бакалавр	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 90		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3,63		Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Самостійна робота
		58 год.
	Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання 0,55

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фіскальна безпека та управління ризиками у податково-митній сфері» є формування у здобувачів вищої освіти об'єктивного розуміння ролі і місця фіскальної безпеки у гарантуванні національної безпеки держави та здобуття ними необхідних знань та умінь, спрямованих на розвиток компетентностей у сфері управління ризиками у бюджетно-податковій сфері, ідентифікації фіскальних викликів, аналізування альтернативних шляхів вирівнювання фіскальних дисбалансів, визначення необхідності впровадження заходів органів фіскального регулювання, спрямованих на гарантування бюджетно-податкової та боргової безпеки держави за умов воєнного стану, та оцінки ефективності їхнього впровадження.

Завданнями вивчення дисципліни «Фіскальна безпека та управління ризиками у податково-митній сфері» є: ознайомлення зі загальнотеоретичними засадами гарантування фіскальної безпеки держави і системи її методологічного та інформаційного забезпечення; розкриття закономірностей функціонування механізму забезпечення фіскальної безпеки; набуття студентами умінь та навичок аналізу та оцінки рівня фіскальної безпеки держави; формування здатності у майбутніх фахівців до аналітичної діяльності, ідентифікації фіскальних ризиків за джерелами їх походження, здійснення порівняльного аналізу ефективності заходів фіскального регулювання та оцінки їх впливу на рівень бюджетно-податкової та боргової безпеки України, прогнозування дій спеціалізованих регуляторів з метою стабілізації чи зміни ситуації у фіскальній сфері в контексті поглиблення кризових процесів з урахуванням умов сьогодення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5	Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності спеціальності (СК):

ФК 4	Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ФК 7	Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФКС (СК):

ФКС 3	Здатність ефективно застосовувати інструментарій і технології сучасного менеджменту в управлінні митною та фіскальною діяльністю.
ФКС 4	Здатність оцінювати тенденції, перспективи і ризики та технології функціонування ринкових інститутів фінансової інфраструктури, митної справи та фіскального адміністрування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні сутнісні характеристики та класифікацію національних інтересів;
- визначення та взаємозв'язок категорій «фінансова безпека держави» та «фіскальна безпека»;
- зміст та місце фіскальної безпеки у системі фінансової безпеки держави;
- види загроз фіскальній безпеці України;
- зміст поняття «бюджетна безпека держави», загрози та індикатори оцінки рівня бюджетної безпеки України;
- сутність поняття «боргова безпека держави» та «боргова безпека органів місцевого самоврядування» загрози та індикатори оцінки рівня боргової безпеки України;
- зміст поняття «податкова безпека держави», загрози податковій безпеці України в умовах дії геополітичних чинників та основні індикатори оцінки її рівня;
- зміст поняття «митна безпека держави», загрози митній безпеці України в геополітичному просторі та індикатори оцінки її рівня;
- сутність поняття «фіскальні ризики», загрози та індикатори оцінки рівня фіскальної безпеки України;
- види фіскальних викликів за джерелами їх походження;
- теоретико-методичні аспекти функціонування механізму забезпечення фіскальної безпеки держави;
- технологію розроблення та прийняття рішень щодо гарантування фіскальної безпеки держави;
- головні показники, що використовують при прийнятті фінансових рішень, спрямованих на підвищення фіскальної безпеки;
- критерії оцінки ефективності та дієвості засобів щодо забезпечення фіскальної безпеки;
- систему нормативно-правового та інформаційного забезпечення механізму гарантування фіскальної безпеки України;
- державні органи, що здійснюють регулювання фіскальної безпеки України.

вміти:

- оперувати понятійним (категоріальним) апаратом фіскальної безпеки;
- ідентифікувати основні внутрішні загрози фіскальній безпеці держави;
- здійснювати всебічний та об'єктивний моніторинг національної економіки і фіскальної сфери;
- виявляти внутрішні і зовнішні загрози фіскальній безпеці, визначати характер їхнього впливу та оцінювати ступінь небезпеки;
- здійснити оцінку рівня бюджетно-податкової безпеки України;

- визначити рівень боргової стійкості держави;
- ідентифікувати ключові проблеми фіскальної безпеки та обирати дієві засоби її зміцнення;
- досліджувати стан підприємства, визначати рівень впливу окремих заходів податкового регулювання на величину податкових зобов'язань ділової одиниці та рівень податкового потенціалу держави;
- запобігати застосуванню схем ухилення від оподаткування вітчизняними платниками податків;
- розробляти достатню кількість альтернативних варіантів державницьких рішень на основі використання інформаційного забезпечення та комп'ютерних технологій;
- аналізувати тенденції змін у фіскальній сфері, оцінювати вплив комплексу зовнішніх та внутрішніх чинників на фіскальну безпеку України;
- розробляти концептуальні основи розвитку вітчизняної системи оподаткування та заходи державного регулювання у податково-митній сфері;
- обґрунтовувати вибір альтернативних стратегій податкового регулювання зовнішньоекономічних відносин підприємств та механізмів їх реалізації;
- управляти фіскальними ризиками за сферами їх виникнення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1	Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими й управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
ПРН 2	Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ПРН 3	Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
ПРН 4	Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ПРН 11	Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.
ПРН 12	Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
ПРН 13	Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Теоретико-методологічні аспекти дослідження бюджетно-податкової безпеки у системі фінансової безпеки держави

Тема 1. Фіскальна складова у системі економічної безпеки держави.

Поняття національної безпеки та її складові. Фіскальна безпека та її роль у забезпеченні національної безпеки країни.

Національні економічні інтереси та загрози фіскальній безпеці держави.

Поняття «фіскальної безпеки підприємства» та заходи її досягнення.

Тема 2. Чинники невизначеності та джерела ризиків у податково-митній сфері.

Чинники невизначеності у сфері оподаткування: недостовірність, неоднозначність та невідомість.

Класифікація фіскальних ризиків. Гіпотези дослідження джерел ризиків. Причини і чинники фіскальних ризиків.

Характеристики податкових ризиків. Класифікація податкових ризиків. Податкові ризики платників податків. Податкові ризики держави. Моделі економічної поведінки суб'єктів податкових ризиків.

Змістовний модуль 2.

Фіскальні виклики держави за джерелами їх виникнення

Тема 3. Фіскальні ризики виконання державного та місцевих бюджетів і механізми їх обмеження.

Бюджетна безпека держави та індикатори оцінки рівня бюджетної безпеки.

Фіскальні виклики доходної частини бюджету. Податкові та бюджетні втрати тимчасово окупованих територій. Зростання податкового боргу постраждалих регіонів до Зведеного бюджету України. Митні втрати Державного бюджету України від часткової окупації українських територій.

Фіскальні виклики видаткової частини державного і місцевих бюджетів України в період гібридної війни. Зростання видатків сектору безпеки і оборони. Видатки на підтримку внутрішньо переміщених осіб. Бюджетне фінансування новостворених державних інституцій для відновлення розвитку.

Фіскальні ризики пов'язані із діяльністю суб'єктів господарювання державного сектора економіки.

Нецільове використання бюджетних коштів як провідна загроза бюджетній безпеці держави.

Тіньова економіка як загрози бюджетній безпеці держави.

Тема 4. Податковий потенціал національної економіки та податкова безпека держави.

Суть та умови досягнення національної податкової безпеки. Типи податкового регулювання. Методи та інструменти податкового впливу на забезпечення фіскальної безпеки. Механізми податкового впливу на систему

фінансової безпеки. Показники оцінки рівня податкової безпеки держави.

Податковий потенціал національної економіки. Чинники, що впливають на розвиток податкового потенціалу держави. Податковий потенціал окремих податків: податку на прибуток, податку з доходів фізичних осіб, податку на додану вартість. Податковий потенціал фінансового ринку.

Тема 5. Митна безпека держави.

Зовнішньоекономічна та митна безпека держави. Митні інтереси держави та джерела митної небезпеки. Класифікація загроз економічній безпеці в митній сфері.

Оцінювання параметрів митної безпеки. Митна безпекоспроможність. Параметри митної безпеки держави. Показники фіскальної результативності та забезпечення митної безпеки митними органами. Чинники, які впливають на рівень митної безпеки держави.

Тема 6. Система моніторингу та оцінювання ризиків у податково-митній сфері.

Методика ідентифікації податкових ризиків. Методи оцінки податкових ризиків. Виявлення ризикових платників податків. Визначення важливості податкових ризиків платників податків

Оцінка фіскальних ризиків у бюджетному процесі.

Система управління податковими ризиками. Методи управління податковими ризиками. Ризико-орієнтований підхід управління податковими ризиками.

Запобігання та протидія відмиванню коштів: міжнародне співробітництво у податковій сфері. Управління ризиками у митній сфері. Оцінка ризиків адміністрування ПДВ. Податкові ризики проектного фінансування.

Тема 7. Боргова стійкість держави: виклики, загрози та методологія оцінки.

Моніторинг стану державного боргу. Вплив державного боргу на рівень бюджетно-податкової безпеки.

Сучасні засади державної боргової політики. Принципи боргової стратегії України. Пріоритети боргової політики України. Важелі підвищення ефективності боргової стратегії. Напрями забезпечення макроекономічної стабільності.

Традиційні методи врегулювання темпів зростання державного боргу. Способи мобілізації коштів. Ключові параметри раціонального використання коштів.

Порівняльна оцінка застосування інноваційного інструментарію управління державним боргом. Визначення ефективності внутрішнього інвестування за зовнішніми запозиченнями. Раціональне планування запозичень.

Результативність менеджменту складу і структури державного боргу. Переваги бюджетно-експертних методів управління державним боргом.

Фіскальна консолідація.

Тема 8. Превентивні заходи у системі управління податковими та митними ризиками.

Державний фінансовий контроль в системі бюджетно-податкової безпеки. Податкове адміністрування як механізм забезпечення бюджетно-податкової безпеки.

Податкова культура і податкова дисципліна як детермінанта сучасного

оподаткування в Україні.

Податковий комплаєнс та основні елементи управління комплаєнс-ризиками.

Проблеми впровадження системи управління податковими ризиками у податкових органах.

Імплементация світового досвіду розробки та впровадження ефективної бюджетно-податкової політики. Зарубіжний досвід державного управління бюджетно-податковою безпекою та протидії фіскальним загрозам і ризикам.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади функціонування грошових і кредитних						
<i>Тема 1.</i> Фіскальна складова у системі економічної безпеки держави.		2	2			6
<i>Тема 2.</i> Чинники невизначеності та джерела ризиків у податково-митній сфері.		2	2			6
Разом за змістовим модулем 1	20	4	4			12
Змістовний модуль 2. Основні тенденції розвитку грошово-кредитних систем провідних країн світу						
<i>Тема 3.</i> Фіскальні ризики виконання державного та місцевих бюджетів і механізми їх обмеження.	12	2	2			8
<i>Тема 4.</i> Податковий потенціал національної економіки та податкова безпека держави.	12	2	2			8
<i>Тема 5.</i> Митна безпека держави.	1	2	2			8
<i>Тема 6.</i> Система моніторингу та оцінювання ризиків у податково-митній сфері.	12	2	2			8
<i>Тема 7.</i> Боргова стійкість держави: виклики, загрози та методологія оцінки.	12	2	2			8
<i>Тема 8.</i> Превентивні заходи у системі управління податковими та митними ризиками.	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 2	70	12	12			46
Модуль 2						
<i>Підсумковий контроль</i>		-	-	-	-	-
УСЬОГО ГОДИН	90	16	16			58

Тематика лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Фіскальна складова у системі економічної безпеки держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття національної безпеки та її складові. 2. Фіскальна безпека та її роль у забезпеченні національної безпеки країни. 3. Національні економічні інтереси та загрози фіскальній безпеці держави. 4. Поняття «фіскальної безпеки підприємства» та заходи її досягнення. 	2
2.	<p>Тема 2. Чинники невизначеності та джерела ризиків у податково-митній сфері.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чинники невизначеності у сфері оподаткування: недостовірність, неоднозначність та невідомість. 2. Класифікація фіскальних ризиків. Гіпотези дослідження джерел ризиків. Причини і чинники фіскальних ризиків. 3. Характеристики податкових ризиків. Класифікація податкових 	2
3.	<p>Тема 3. Фіскальні ризики виконання державного та місцевих бюджетів і механізми їх обмеження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетна безпека держави та індикатори оцінки рівня бюджетної безпеки. 2. Фіскальні виклики доходної частини бюджету. 3. Фіскальні виклики видаткової частини державного і місцевих бюджетів України в період гібридної війни. 4. Фіскальні ризики пов'язані із діяльністю суб'єктів господарювання державного сектора економіки. 5. Нецільове використання бюджетних коштів як провідна загроза бюджетній безпеці держави. 6. Тіньова економіка як загрози бюджетній безпеці держави. 	2
4.	<p>Тема 4. Податковий потенціал національної економіки та податкова безпека держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та умови досягнення національної податкової безпеки. Типи податкового регулювання. Показники оцінки рівня податкової безпеки держави. 2. Податковий потенціал національної економіки. 3. Податковий потенціал окремих податків: податку на прибуток, податку з доходів фізичних осіб, податку на додану вартість. Податковий потенціал фінансового ринку. 	2
5.	<p>Тема 5. Митна безпека держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішньоекономічна та митна безпека держави. 2. Митні інтереси держави та джерела митної небезпеки. 3. Класифікація загроз економічній безпеці в митній сфері. 4. Оцінювання параметрів митної безпеки. Митна безпекоспроможність. 5. Параметри митної безпеки держави. Показники фіскальної результативності та забезпечення митної безпеки митними органами. 6. Чинники, які впливають на рівень митної безпеки держави. 	2

6.	<p>Тема 6. Система моніторингу та оцінювання ризиків у податково-митній сфері.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика ідентифікації податкових ризиків. Методи оцінки податкових ризиків. Виявлення ризикових платників податків. 2. Оцінка фіскальних ризиків у бюджетному процесі. 3. Система управління податковими ризиками. 4. Ризико-орієнтований підхід управління податковими ризиками. 5. Запобігання та протидія відмиванню коштів: міжнародне співробітництво у податковій сфері. 6. Управління ризиками у митній сфері. 7. Оцінка ризиків адміністрування ПДВ. 8. Податкові ризики проектного фінансування. 	2
7.	<p>Тема 7. Боргова стійкість держави: виклики, загрози та методологія оцінки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моніторинг стану державного боргу. 2. Сучасні засади державної боргової політики. 3. Традиційні методи врегулювання темпів зростання державного боргу. 4. Ключові параметри раціонального використання коштів. 5. Порівняльна оцінка застосування інноваційного інструментарію управління державним боргом. 6. Результативність менеджменту складу і структури державного боргу. 7. Фіскальна консолідація. 	2
8.	<p>Тема 8. Превентивні заходи у системі управління податковими та митними ризиками.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податкове адміністрування як механізм забезпечення бюджетно-податкової безпеки. 2. Податкова культура і податкова дисципліна як детермінанта сучасного оподаткування в Україні. 3. Податковий комплаєнс та основні елементи управління комплаєнс-ризиками. 4. Проблеми впровадження системи управління податковими ризиками у податкових органах. 5. Імплементация світового досвіду розробки та впровадження ефективної бюджетно-податкової політики. 	2
	РАЗОМ	16

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<p>Тема 1. Фіскальна складова у системі економічної безпеки держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття національної безпеки та її складові. Фіскальна безпека та її роль у забезпеченні національної безпеки країни. 2. Національні економічні інтереси та загрози фіскальній безпеці держави. 3. Поняття «фіскальної безпеки підприємства» та заходи її досягнення. 	2
2.	<p>Тема 2. Чинники невизначеності та джерела ризиків у податково-митній сфері.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чинники невизначеності у сфері оподаткування: недостовірність, неоднозначність та невідомість. 2. Класифікація фіскальних ризиків. 3. Гіпотези дослідження джерел ризиків. Причини і чинники фіскальних ризиків. 4. Характеристика податкових ризиків. 5. Класифікація податкових ризиків. 6. Податкові ризики платників податків. 7. Податкові ризики держави. 8. Мделі економічної поведінки суб'єктів податкових ризиків. 	2
3.	<p>Тема 3. Фіскальні ризики виконання державного та місцевих бюджетів і механізми їх обмеження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетна безпека держави та індикатори оцінки рівня бюджетної безпеки. 2. Фіскальні виклики доходної частини бюджету. <ul style="list-style-type: none"> • Податкові та бюджетні втрати тимчасово окупованих територій. Зростання податкового боргу постраждалих регіонів до Зведеного бюджету України. • Митні втрати Державного бюджету України від часткової окупації українських територій. 3. Фіскальні виклики видаткової частини державного і місцевих бюджетів України в період гібридної війни. <ul style="list-style-type: none"> • Зростання видатків сектору безпеки і оборони. • Видатки на підтримку внутрішньо переміщених осіб. • Бюджетне фінансування новостворених державних інституцій для відновлення розвитку. 4. Фіскальні ризики пов'язані із діяльністю суб'єктів господарювання державного сектора економіки. 5. Нецільове використання бюджетних коштів як провідна загроза бюджетній безпеці держави. 6. Тіньова економіка як загрози бюджетній безпеці держави. 	2

4.	<p>Тема 4. Податковий потенціал національної економіки та податкова безпека держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та умови досягнення національної податкової безпеки. 2. Типи податкового регулювання. 3. Методи та інструменти податкового впливу на забезпечення фіскальної безпеки. 4. Механізми податкового впливу на систему фінансової безпеки. 5. Показники оцінки рівня податкової безпеки держави. 6. Податковий потенціал національно ї економіки. 7. Чинники, що впливають на розвиток податкового потенціалу держави. 8. Податковий потенціал окремих податків: <ul style="list-style-type: none"> • податку на прибуток, • податку з доходів фізичних осіб, • податку на додану вартість. 9. Податковий потенціал фінансового ринку. 	2
5.	<p>Тема 5. Митна безпека держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішньоекономічна та митна безпека держави. 2. Митні інтереси держави та джерела митної небезпеки. 3. Класифікація загроз економічній безпеці в митній сфері. 4. Оцінювання параметрів митної безпеки. Митна безпекоспроможність. 5. Показники фіскальної результативності та забезпечення митної безпеки митними органами. 6. Чинники, які впливають на рівень митної безпеки держави. 	2
6.	<p>Тема 6. Система моніторингу та оцінювання ризиків у податково-митній сфері.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Методика ідентифікації податкових ризиків. 2.Методи оцінки податкових ризиків. 3.Виявлення ризикових платників податків. Визначення важливості податкових ризиків платників податків. 4.Оцінка фіскальних ризиків у бюджетному процесі. 5.Система управління податковими ризиками. Методи управління податковими ризиками. 6.Ризико-орієнтований підхід управління податковими ризиками. 7.Запобігання та протидія відмиванню коштів: міжнародне співробітництво у податковій сфері. 8.Управління ризиками у митній сфері. 9.Оцінка ризиків адміністрування ПДВ. 10. Податкові ризики проектного фінансування. 	1

7.	<p>Тема 7. Боргова стійкість держави: виклики, загрози та методологія оцінки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моніторинг стану державного боргу. Вплив державного боргу на рівень бюджетно-податкової безпеки. 2. Сучасні засади державної боргової політики. Принципи боргової стратегії України. Пріоритети боргової політики України. 3. Важелі підвищення ефективності боргової стратегії. Напрями забезпечення макроекономічної стабільності. 4. Традиційні методи врегулювання темпів зростання державного боргу. 5. Ключові параметри раціонального використання коштів. 6. Порівняльна оцінка застосування інноваційного інструментарію управління державним боргом. 7. Визначення ефективності внутрішнього інвестування за зовнішніми запозиченнями. 8. Раціональне планування запозичень. 9. Результативність менеджменту складу і структури державного боргу. Переваги бюджетно-експертних методів управління державним боргом. 10. Фіскальна консолідація. 	2
8.	<p>Тема 8. Превентивні заходи у системі управління податковими та митними ризиками.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державний фінансовий контроль в системі бюджетно-податкової безпеки. Податкове адміністрування як механізм забезпечення бюджетно-податкової безпеки. 2. Податкова культура і податкова дисципліна як детермінанта сучасного оподаткування в Україні. 3. Податковий комплаєнс та основні елементи управління комплаєнс-ризиками. 4. Проблеми впровадження системи управління податковими ризиками у податкових органах. 5. Імплементация світового досвіду розробки та впровадження ефективної бюджетно-податкової політики. 6. Зарубіжний досвід державного управління бюджетно-податковою безпекою та протидії фіскальним загрозам і ризикам. 	2
	РАЗОМ	16

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента є важливим способом оволодіння матеріалом дисципліни, придбання необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових занять. Під час такої роботи використовується навчальна, спеціалізована економічна література, а також конспекти лекцій. Специфічною формою навчальної самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді тестів, аналізу ситуацій, написання рефератів, аналітичних оглядів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Фіскальна складова у системі економічної безпеки держави. 1. Поняття національної безпеки та її складові. Фіскальна безпека та її роль у забезпеченні національної безпеки країни. 2. Національні економічні інтереси та загрози фіскальній безпеці держави. 3. Поняття «фіскальної безпеки підприємства» та заходи її досягнення.	6
2.	Тема 2. Чинники невизначеності та джерела ризиків у податково-митній сфері. 1. Чинники невизначеності у сфері оподаткування: недостовірність, неоднозначність та невідомість. 2. Класифікація фіскальних ризиків. 3. Гіпотези дослідження джерел ризиків. Причини і чинники фіскальних ризиків. 4. Характеристики податкових ризиків. 5. Класифікація податкових ризиків. 6. Податкові ризики платників податків. 7. Податкові ризики держави. 8. Моделі економічної поведінки суб'єктів податкових ризиків.	6
3.	Тема 3. Фіскальні ризики виконання державного та місцевих бюджетів і механізми їх обмеження. 1. Бюджетна безпека держави та індикатори оцінки рівня бюджетної безпеки. 2. Фіскальні виклики доходної частини бюджету: <ul style="list-style-type: none">• податкові та бюджетні втрати тимчасово окупованих територій.• зростання податкового боргу постраждалих регіонів до Зведеного бюджету України.• митні втрати Державного бюджету України від часткової окупації українських територій. 3. Фіскальні виклики видаткової частини державного і місцевих бюджетів України в період гібридної війни: <ul style="list-style-type: none">• зростання видатків сектору безпеки і оборони.• видатки на підтримку внутрішньо переміщених осіб.• бюджетне фінансування новостворених державних інституцій для відновлення розвитку. 4. Фіскальні ризики пов'язані із діяльністю суб'єктів господарювання державного сектора економіки. 5. Нецільове використання бюджетних коштів як провідна загроза бюджетній безпеці держави. 6. Тіньова економіка як загрози бюджетній безпеці держави.	8

4.	<p>Тема 4. Податковий потенціал національної економіки та податкова безпека держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та умови досягнення національної податкової безпеки. 2. Типи податкового регулювання. 3. Методи та інструменти податкового впливу на забезпечення фіскальної безпеки. 4. Механізми податкового впливу на систему фінансової безпеки. 5. Показники оцінки рівня податкової безпеки держави. 6. Податковий потенціал національної економіки. 7. Чинники, що впливають на розвиток податкового потенціалу держави. 8. Податковий потенціал окремих податків: <ul style="list-style-type: none"> • податку на прибуток, • податку з доходів фізичних осіб, • податку на додану вартість. 9. Податковий потенціал фінансового ринку. 	8
5.	<p>Тема 5. Митна безпека держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішньоекономічна та митна безпека держави. 2. Митні інтереси держави та джерела митної небезпеки. 3. Класифікація загроз економічній безпеці в митній сфері. 4. Оцінювання параметрів митної безпеки. Митна безпекоспроможність. 5. Показники фіскальної результативності та забезпечення митної безпеки митними органами. 6. Чинники, які впливають на рівень митної безпеки держави. 	8
6.	<p>Тема 6. Система моніторингу та оцінювання ризиків у податково-митній сфері.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика ідентифікації податкових ризиків. 2. Методи оцінки податкових ризиків. 3. Виявлення ризикових платників податків. Визначення важливості податкових ризиків платників податків. 4. Оцінка фіскальних ризиків у бюджетному процесі. 5. Система управління податковими ризиками. Методи управління податковими ризиками. 6. Ризико-орієнтований підхід управління податковими ризиками. 7. Запобігання та протидія відмиванню коштів: міжнародне співробітництво у податковій сфері. 8. Управління ризиками у митній сфері. 9. Оцінка ризиків адміністрування ПДВ. 10. Податкові ризики проектного фінансування. 	8

7.	<p>Тема 7. Боргова стійкість держави: виклики, загрози та методологія оцінки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моніторинг стану державного боргу. Вплив державного боргу на рівень бюджетно-податкової безпеки. 2. Сучасні засади державної боргової політики. Принципи боргової стратегії України. Пріоритети боргової політики України. 3. Важелі підвищення ефективності боргової стратегії. Напрями забезпечення макроекономічної стабільності. 4. Традиційні методи врегулювання темпів зростання державного боргу. 5. Ключові параметри раціонального використання коштів. 6. Порівняльна оцінка застосування інноваційного інструментарію управління державним боргом. 7. Визначення ефективності внутрішнього інвестування за зовнішніми запозиченнями. 8. Раціональне планування запозичень. 9. Результативність менеджменту складу і структури державного боргу. Переваги бюджетно-експертних методів управління державним боргом. 	8
8.	<p>Тема 8. Превентивні заходи у системі управління податковими та митними ризиками.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державний фінансовий контроль в системі бюджетно-податкової безпеки. Податкове адміністрування як механізм забезпечення бюджетно-податкової безпеки. 2. Податкова культура і податкова дисципліна як детермінанта сучасного оподаткування в Україні. 3. Податковий комплаєнс та основні елементи управління комплаєнс-ризиками. 4. Проблеми впровадження системи управління податковими ризиками у податкових органах. 5. Імплементация світового досвіду розробки та впровадження ефективної бюджетно-податкової політики. 6. Зарубіжний досвід державного управління бюджетно-податковою безпекою та протидії фіскальним загрозам і ризикам. 	6
	РАЗОМ	58

Виконання **індивідуальної роботи студента** полягає у підготовці аналітичної довідки щодо фіскальних ризиків держави, спричинених загрозами певної сфери (визначення джерел, загроз і потенційні втрат бюджету (недонадходження до бюджету та збільшення витрат)). Наприкінці дослідження повинні міститися власні висновки та пропозиції студента щодо можливих напрямів вдосконалення предмету дослідження (визначення інструментарію управління фіскальними ризиками, пов'язаних з окремою сферою національної економіки), використання зарубіжного досвіду тощо.

Матеріал необхідно викладати у формі самостійного дослідження із посиланнями на список використаних джерел.

Рекомендована структура доповіді: титульний листок, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел. Обсяг реферату/презентації: до 15 стор./15 слайдів.

Тему індивідуальної роботи студенти обирають згідно позиції у списку групи (завдання 1, виконують ті, хто є під номером 1, 11; завдання 2 – під номером 2, 12, ...).

1. Фіскальні ризики, пов'язані зі змінами у макроекономічному середовищі.
2. Фіскальні ризики, пов'язані із управлінням державним боргом (в т.ч. пов'язані із управлінням гарантованим державою боргом).
3. Фіскальні ризики, пов'язані з діяльністю суб'єктів господарювання державного сектору економіки.
4. Фіскальні ризики, пов'язані із невиконанням плану надходжень від приватизації державного майна.
5. Фіскальні ризики, пов'язані з реалізацією проектів державно-правового партнерства.
6. Фіскальні ризики, пов'язані із соціальною сферою (в т.ч. сферою пенсійного забезпечення).
7. Фіскальні ризики, пов'язані із функціонуванням фінансового сектора.
8. Фіскальні ризики, пов'язані із ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного та іншого характеру.
9. Фіскальні ризики, пов'язані із дією військового стану в державі.
10. Фіскальні ризики, пов'язані із сферою сільського господарства та продовольчої безпеки держави.

7. Методи навчання

Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни «Фіскальна безпека та управління ризиками у податково-митній сфері» є:

- метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (лекції, ілюстрації, презентації);
- метод практичного засвоєння курсу з допомогою складання тестових завдань, вирішення практичних задач та ситуацій, дискусій з метою набування умінь і практичних навичок (практичні заняття);
- метод модульного контролю з допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних і практичних занять;
- метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, вирішення задач, написання рефератів на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації (в т.ч. законодавчих актів), індивідуальних робіт, написання наукових праць з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота);
- методи усного та письмового контролю (практичні заняття та самостійна робота);
- електронні матеріали з дисципліни та інших пов'язаних курсів у системі (платформі) електронного навчання Moodle.

8. Методи контролю

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Фіскальна безпека та управління ризиками у податково-митній сфері» здійснюється на основі поточно-модульного контролю знань – заліку, за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні заняття – 40% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 40;
- контрольні заміри (модулі, індивідуальна робота) – 60% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 60. Студент пише 1 модуль (за один модульний вид контролю студент може максимально набрати 40 балів) і виконує 1 індивідуальну роботу (за індивідуальну роботу студент може максимально набрати 20 балів);

Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.

З метою перевірки якості підготовки, знань та умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:

- для поточного контролю – усне опитування, проведення тестування, розгляд проблемних ситуацій;
- для проміжного контролю – проведення модульних завдань, що включають тестування, виконання індивідуальної роботи.

Об'єктами поточного контролю знань студентів з дисципліни «Фіскальна безпека та управління ризиками у податково-митній сфері» є:

- 1) систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- 2) виконання модульних (контрольних) завдань;
- 3) виконання самостійних (індивідуальних) завдань.

При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується:

- рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях;
- активність при обговоренні дискусійних питань;
- результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо.

При оцінці виконання модульних (контрольних) завдань враховується загальний рівень теоретичних знань та практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.

При оцінці виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) враховується: ступінь опрацювання та засвоєння навчальної теми в цілому чи окремих питань, актуальність і змістове наповнення підготовленого реферату, розв'язок задач тощо.

Проміжний контроль (модулі) проводять письмово із використанням тестів та/або описових питань.

Порядок вивчення та оцінювання знань з дисципліни доводиться до відома студентів протягом семестру.

Письмові роботи: Очікується, що студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, реферати, пошукові роботи, індивідуальне завдання тощо).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, усному опитуванні, самостійній роботі на основі підготовлених рефератів та інших пошукових робіт, бали за виконане індивідуальне завдання та контрольний замір знань (модуль). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти за результатами вивчення дисципліни «Грошово-кредитні системи країн світу» :

Поточне тестування та самостійна робота														ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	M1	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	M2	20	100
4	4	4	20	4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	20		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	За національною шкалою
		Екзаменаційна оцінка
90 – 100	A	Відмінно
81-89	B	Добре
71-80	C	
61-70	D	Задовільно
51-60	E	
0-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Успішність навчання студентів оцінюється за чотирибальною шкалою:

“Відмінно” – Студент має міцні та системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати сутність і особливості оподаткування суб’єктів господарювання. Розуміє принципи оподаткування вітчизняного бізнесу, підходить до побудови його системи; проводить порівняльну характеристику особливостей оподаткування суб’єктів господарювання різних галузей економіки; виокремлює позитивні і негативні наслідки запровадження пільгового оподаткування окремих категорій платників - суб’єктів підприємництва в Україні; може дати оцінку рівню податкового навантаження суб’єкта господарювання та визначити напрями управління ним.

Із загального обсягу студент правильно виконує 90-100 % завдань.

“Добре” – студент знає програмний матеріал повністю, має уявлення про оподаткування прибутку підприємств, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми. Виконує практичну роботу (виділяє особливості окремих податків і зборів) без помилок, але може допустити неточності в їхньому адмініструванні. Відтворення знань має переважно репродуктивний характер.

Із загального обсягу студент правильно виконує 71-90 % завдань.

“Задовільно” – студент знає основні теми курсу, має уявлення про систему оподаткування суб’єкта підприємницької діяльності, адміністрування податкових платежів, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.

Студент спроможний розв’язати прості завдання. Із загального обсягу студент правильно виконав 51-70 % завдань.

“Незадовільно”

«**Незадовільно** з можливістю повторного складання» (FX*) або «**Незадовільно** з обов’язковим повторним вивченням дисципліни» (F*) – студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє основами оподаткування суб’єктів господарювання, оскільки не знає основ податкової системи. Не ознайомлений з особливостями податкової роботи підприємств різних галузей економіки, не знає основних груп податків. Практичні навички на рівні розпізнавання.

Із загального обсягу студент правильно виконав не більше 50 % завдань.

* - кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX та F) визначається Вченими радами факультетів.

10. Методичне забезпечення

1. Петик М.І. Конспект лекцій з «Фіскальна безпека та управління ризиками у податково-митній сфері» на паперових та електронних носіях.
2. Петик М.І. Методичні вказівки до вивчення та проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Фіскальна безпека та управління ризиками у податково-митній сфері» для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», ЛНУ імені Івана Франка, м. Львів. 2024. 20 с.

11. Рекомендована література

Основна література:

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI: станом на 1 квітня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 06.04.2023)
2. Бюджетно-податкова безпека (у схемах і таблицях) : навчальний посібник / [за редакцією Г. В. Миськів]; Міністерство внутрішніх справ України, Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 275 с.
3. Касперович Ю. В. Фіскальна безпека держави в умовах гібридної війни : аналітична доповідь / Ю. В. Касперович. Київ : Фенікс, 2019. 127 с.
4. Коломієць П. В. Концептуальні аспекти правового забезпечення податкової безпеки України : монографія / Павло Коломієць ; Міністерство фінансів України, Державний податковий університет. Ірпінь : [б.в.] ; Полтава : Астроя, 2023. 467 с.
5. Крисоватий А.І. Муніципальна боргова політика : теоретичні концепти та практика реалізації в Україні : монографія / А. Крисоватий, Н. Синютка ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний економічний університет. Львів : Українська академія друкарства, 2017. 197 с.
6. Мартинюк В. П. Фіскальна безпека держави : концептуальні засади та шляхи забезпечення : монографія / В. П. Мартинюк, О. В. Баранецька. Тернопіль : Крок, 2015. 205 с.
7. Митна справа : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. В. Грін, О. Т. Замасло та ін.]. – Львів, ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 572 с. URL : <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/Mytna-sprava.pdf>
8. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-17. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
9. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
10. Податковий потенціал фінансових та нефінансових корпорацій України : монографія / [С. В. Онишко ... [та ін.] ; за науковою редакцією С. В. Онишко ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 281 с.
11. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
12. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року»: Указ Президента України; Стратегія від 11.08.2021 № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#n2>
13. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1218-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-%D1%80#Text>
14. Про утворення Агентства з управління державним боргом України: Постанова Кабінету міністрів України від 12 лютого 2020 р. № 127. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2020-%D0%BF#Text>
15. Рибак С. О. Механізм забезпечення бюджетної безпеки держави : теорія, методологія, практика : монографія / С. О. Рибак ; Міністерство освіти і науки України, Чернігівський національний технологічний університет. Чернігів : ЧНТУ, 2019. 305 с.
16. Сучасні виклики забезпечення митної безпеки в Україні: монографія / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. – Тернопіль: Університетська думка, 2020. 414 с.
17. Управління державними фінансами : фіскальні правила, ризики, міжнародні стандарти / [Т. І. Єфименко ... [та ін.] ; за редакцією Т. І. Єфименко ; Державна навчально-наукова установа «Академія фінансового управління». Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2019. 495 с.

Додаткова література:

18. Бабець І. Г. Інституціональні інструменти зміцнення бюджетної безпеки України : монографія / І. Г. Бабець, О. В. Ковпак ; Міністерство освіти і науки України, Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій. Львів : Растр-7, 2020. 220 с.
19. Беспалов М.О., Гриценко Г.М. Правовий механізм усунення корупційних ризиків при встановленні митної вартості. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2023. №2 (46). С. 32-47. DOI <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2023-46-2-32-47>
20. Богдан І. В., Петруха С. В. Моделювання застосування числових фіскальних правил в Україні. Управління державними фінансами: фіскальні правила, ризики, міжнародні стандарти. Київ, 2019. С. 128–156.
21. Бондаренко О.М., Чиженко В.В. Фіскальна ефективність акцизного податку як складова оптимізації системи непрямого оподаткування. *International Scientific Journal «Internauka»*. 2021. № 4. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/2021/4/> DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2021-4>
22. Бондаренко Є. П., Угрин В. В., Кекіш І. П. Пріоритети забезпечення митної безпеки держави у період воєнного часу та післявоєнного відновлення України. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-87>
23. Гасанов С. С. Фіскальні правила і фіскальна відповідальність: контекст економічної безпеки. *Фінанси України*. 2018. № 3. С. 7–23. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2018.03.007>
24. Гасанов С. С., Кудряшов В. П., Балакін Р. Л. Наднаціональні фіскальні правила та координація бюджетної політики в Європейському Союзі. *Фінанси України*. 2019. № 3. С. 37–55. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2019.03.037>
25. Гребельник О. Митна справа : підручник. 5-те вид. Київ : Центр учб. літ., 2021. 400 с.
26. Давидовська Г., Сидор Г. Поняття митних пільг та їх класифікація. *Інноваційна економіка*. 2018. № 5-6 (75). URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37821/1/Давидовська%20Г.І.-Сидор%20Г.В..pdf>
27. Державні фінанси України: розвиток та управління змінами (проблеми економічної безпеки) / за ред. Т. І. Єфименко. Київ : ДННУ «Академія фінансового управління», 2017. 495 с.
28. Деякі питання казначейського обслуговування Розпорядження Кабінету міністрів України від 25.02.2022 р. № 182-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-kaznachejskogo-182-250222>
29. Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.2022 р. № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2022-п#Text>
30. Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2022 р. № 174. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2022-п#Text>
31. Кийда Л., Шевченко Н. Особливості реалізації державної митної політики в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 4. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/68.pdf
32. Кудряшов В. П. Управління бюджетними операціями з урахуванням фіскальних правил. *Фінанси України*. 2018. № 12. С. 31–51. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Fu_2018_12_4
33. Кушнерук О. Й., Алексеєнко Н. М. Податков безпека : питання теорії, методології та економічної динаміки. *Наукові праці НДФІ*. 2020. № 1 (90). С. 129-144.
34. Лега О.В., Черненко К.В. Фіскальна та регулююча роль податку на доходи фізичних осіб у воєнний час. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Вип. 3(03). С. 19-25. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.3-4>
35. Легкоступ І. І., Сاینчук Н. В. Митні платежі як складова формування дохідної частини державного бюджету України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-43>
36. Луцик А., Синютка Н. Податковий інструментарій фіскальної політики в умовах діджиталізації фіскального простору. *Світ фінансів*. 2019. № 1(58). С. 87-97.
37. Марчак Д., Маркуц Ю., Маршалок Т. Податки воєнного часу. Чого слід очікувати від змін у податковій системі, ухвалених з початку війни? URL: <https://voxukraine.org/podatky-voyennogo-chasu-chogo-slid-ochikuvaty-vid-zmin-u-podatkovij-systemi-uhvalenyh-z-pochatku-vijny>

38. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.
39. Наконечна Н.В. Поняття «бюджетна безпека» та її основні характеристики. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. 2022. Вип. 1. С.46-51 с.
40. Неліпович О. В. Система управління ризиками як інструмент спрощення митних процедур в контексті євроінтеграції. *Modern Economics*. 2020. № 24(2020). С. 119–124. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V24\(2020\)-19](https://doi.org/10.31521/modecon.V24(2020)-19)
41. Несторишен І. В., Бережнюк І. Г., Брендак А. І. Система управління митними ризиками в контексті спрощення митних процедур. *Modern Economics*. 2020. № 22 (2020). С. 59–63.
42. Онищенко С. В. Бюджетна безпека України : сутність, загрози та шляхи забезпечення : монографія / С. В. Онищенко. Київ : Знання України, 2017. 403 с.
43. Оніщик Ю. Митні платежі як системоутворювальні категорії митного законодавства України та Європейського Союзу. *Нове українське право*. 2022. Т. 2. № 6. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/397/351>
44. Подік І.І. Податкова складова економічної безпеки України : монографія / І.І. Подік, Ю. В. Гончаров. Київ : Інтерсервіс, 2017. 209 с.
45. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю: Наказ Міністерства фінансів України від 31.07.2015 № 684. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15#Text>
46. Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція від 15.08.2012 № 569-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569#Text>
47. Разумей Г. Ю. Розвиток механізмів електронного управління митними ризиками. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2019. № 3(22). С. 267–276.
48. Семенова М. Податкові та митні пільги воєнного часу для бізнесу. *Liga zakon*. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/210884_podatkov-ta-mitn-plgi-vonnogo-chasu-dlya-bznesu
49. Сидорович О. Проблематика використання новітніх-комунікаційних технологій у митному просторі України. *Світ фінансів*. 2022. № 4 (73). С. 89-101. 2022. DOI: 10.35774/SF2022.04.089
50. Сличко С.В. Сучасний міжнародно-правовий досвід забезпечення митної безпеки при переміщенні товарів у міжнародних поштових відправленнях. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2023. № 7. 2023. URL: https://reicst.com.ua/pmtl/issue/view/issue_7_2023 DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-7-01-06>
51. Ткачик Ф., Хома Х. Податковий контроль у сфері виявлення ризиків з ПДВ. *Світ фінансів*. 2016. № 2 (47). С. 113-122.
52. Федоров В.А. Боргова функція сучасної держави : монографія / В.А. Федоров ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : Гельветика, 2017. 174 с.
53. Фіскальна безпека України в умовах гібридної війни: виклики, ризики, загрози та напрями реагування. – К.: НІСД, 2016. – 71 с.
54. Фіскальна та монетарна політика економічного розвитку України : монографія / [за загальною редакцією П. О. Нікіфорова, І. Я. Ткачук ; Міністерство освіти і науки України, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. 255 с.
55. Фрадинський О.А. Система управління ризиками в державній митній справі України : монографія. Хмельницький : НДІ ФП УДФСУ, 2019. 228 с.
56. Франчук В. І. Фіскальне регулювання зовнішньоторгівельної діяльності як функція економічної безпеки України : теоретико-прикладні аспекти : монографія / В. І. Франчук, Н.В. Шупрудько ; Міністерство внутрішніх справ України, Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів : Растр-7, 2020. 239 с.
57. Шапошников К. С., Крилов Д. В., Якушко Д. В. Теоретичні аспекти визначення сутності фіскальних інструментів. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 228-233.
58. Якушко І. Фіскальна діджиталізація: сутність та роль у розвитку національної економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 2(30). С. 44-53. DOI: 10.25140/2411-5215-2022-2(30)-44-53

Інформаційні ресурси:

59. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>
60. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua>
61. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua>
62. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
63. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <https://dasu.gov.ua/>
64. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/>
65. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>